

DRAAIBOEK BASISCURSUS SCHEMATHERAPIE

Start: Verschillende data, zie website Psy-zo!.

Docent: Renske Wichers

Locatie: Psy-zo!

Inhoudsopgave

1. Introductie.....	3
2. Het doel.....	3
3. Doelgroep.....	3
4. Docent.....	3
5. Literatuur.....	3
Dag 1.....	5
Dag 2.....	7
Dag 3.....	9
Dag 4.....	11

1. Introductie

Schematherapie is een integratieve therapie waarin methoden en technieken uit de interpersoonlijke, experiëntiele- en psychodynamische therapie geïntegreerd zijn in een theoretisch model gebaseerd op de cognitieve theorie, met als doel persoonlijkheidsproblematiek effectief te kunnen behandelen. Schematherapie is effectief gebleken bij de borderlinepersoonlijkheidsstoornis en veelbelovend bij de behandeling van andere persoonlijkheidsproblematiek. Deze therapie wordt individueel en in groepen toegepast en steeds breder geïmplementeerd, zo wordt er de laatste jaren ook toenemend met schematherapie gewerkt bij kinderen en jongeren, en wordt hier ook steeds meer over gepubliceerd. Uitgangspunt is dat wanneer niet aan de basisbehoeften van kinderen wordt voldaan zij disfunctionele schema's, coping stijlen en modi kunnen ontwikkelen die een rol spelen bij persoonlijkheidsstoornissen en hardnekkige stemmings- en angststoornissen.

2. Het doel

De deelnemers hebben na afloop van de cursus kennis van de theoretische basis van de schematherapie en kunnen deze toepassen in hun eigen praktijk, bij de doelgroep waar ze zelf mee gewend zijn te werken. Dit kan zowel met volwassenen als jongeren vanaf een jaar of 14 zijn. Ze kunnen na afloop een casusconceptualisatie uitwerken van eigen patiënten en op basis hiervan interventies kiezen en inzetten. Ze hebben na afloop kennis van en geoefend met cognitieve en experiëntiele technieken als ook met technieken gericht op de therapeutische relatie. Deelnemers zijn in staat om een goede inschatting te maken van wie wel/niet in aanmerking komen voor schematherapie. De nadruk zal liggen op het gebruik van het modusmodel bij cluster b en c problematiek, de therapeutische relatie (limited reparenting) experiëntiele technieken en het versterken van de gezonde volwassene.

3. Doelgroep

De cursisten die tot een Schematherapie cursus worden toegelaten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- BIG-registratie als GZ-psycholoog, Psychotherapeut, Klinisch Psycholoog of Psychiater (of in opleiding daartoe) en/of lid van een erkende psychotherapievereniging (of in opleiding daartoe). Als erkend worden gezien: de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie (NVP en alle door de NVP erkende specialistische psychotherapieverenigingen, namelijk de VGCT, NVPA, NVPP, NPG, VCgP, NVRG, NVGP, VKJP.
- Lid (of in opleiding) zijn van een Vlaamse Psychotherapievereniging.
- Registratie als vaktherapeut in het Register Vaktherapeutische Beroepen
- Per cursusgroep mag een beperkt aantal overige hbo'ers en basispsychologen (niet i.o.) deelnemen, indien zij met BIG-geregistreerde Schematherapeuten Register Schematherapie samenwerken, supervisie en intervisie georganiseerd zijn en zij daarnaast een vergelijkbaar niveau wat betreft klinische vaardigheden hebben in het werken met persoonlijkheidsstoornissen en ernstige As I-stoornissen. De hoofddocent beoordeelt vóór de cursus of de hbo'er of basispsycholoog voldoet aan deze voorwaarden.

4. Docent

Mevrouw drs. K. Wichers, klinisch-psycholoog/psychotherapeut/geregistreerd supervisor schematherapeut en VGCT-erkend cognitief gedragstherapeut en supervisor, werkzaam bij IPGGZ, geeft zowel individuele als groeps-schematherapie, nu aan volwassenen, eerder ook aan jongeren vanaf 14 jaar.

5. Literatuur

- Auteur(s): Arntz, A. & Jacob, G.
Titel: Schematherapie, een praktische handleiding..
Overig: 2012, Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
ISBN: 9789057123542
Aantal pagina's: 244

- Auteur(s): Genderen, H. van, Jacob, G. & Seebauer, L.
Titel: Patronen doorbreken. Negatieve gevoelens en gewoonten herkennen en veranderen.
Overig: Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
ISBN: 9789057123559
Aantal pagina's: 200

De volgende stukken krijgt u digitaal toegestuurd, en hoeft u dus niet aan te schaffen:

- Auteur(s): Young, J.E., Klosko, J.S. & Wieshaar, M.E.
Titel: Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten.
Overig: 2005, Bohn Stafleu van Loghum, Houten.
ISBN: 9789031343355
Aantal pagina's: hoofdstuk 1, blz. 1 t/m 50 > 50 pagina's
hoofdstuk 2, blz. 67 t/m 96 > 29 pagina's

- Auteur(s): Claassen, A. & Pol, S.(red),
Titel: Schematherapie en de gezonder volwassene. Positieve technieken uit de praktijk.
Overig: 2015, Bohn Stafleu van Loghum, Houten.
ISBN: 9789036809504
Aantal pagina's: Hoofdstuk 3, blz. 37 – 52 > 15 pagina's
Hoofdstuk 9, blz. 127 – 140 > 13 pagina's

- Auteurs: Genderen, H. van, & Arntz, A. (2010).
Titel: Schematherapie bij de borderline persoonlijkheidsstoornis,
Overig: Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds
ISBN: 9789057123085
Aantal pagina's: Hoofdstuk 5: de therapeutische relatie, 18 pagina's

Dag 1

De volgende onderwerpen komen in deze bijeenkomst aan bod:

- theoretische achtergrond schematherapie, schema's en modi,
- vragenlijsten/diagnostiek
- casusconceptualisatie
- therapeutische relatie
- diagnostische imaginatie

Na afloop van deze bijeenkomst kunt u:

- patiënten voorlichten over schematherapie
- indicatie voor schematherapie stellen
- vragenlijsten selecteren en interpreteren
- schema's en modi herkennen
- eigen schema's herkennen en inschatten hoe deze bij een specifieke patiënt kunnen interfereren met de schema's van de patiënt
- een casusconceptualisatie opstellen
- een diagnostische imaginatie uitvoeren

Literatuur: totaal 86 bladzijden

- Young, J.E., Klosko, J.S. & Wieshaar, M.E. (2005). Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.
Hoofdstuk 1 blz. 1 t/m 50 (50 blz.)
Hoofdstuk 2 (29blz)
- Genderen, H. van, Jacob, G. & Seebauer, L. (2012). Patronen doorbreken. Negatieve gevoelens en gewoonten herkennen en veranderen. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
werkbladen: blz. 28, 38, 44, 59, 65, 70, 196

Daarnaast vul je zelf de YSQ in, en schrijf je een kort vignet van een casus waarbij je aan schematherapie denkt en neemt deze mee naar de cursusdag.

Programma:

Algemeen:

Alle theorieblokken bevatten informatieoverdracht via ppt. presentaties, te weten een korte herhaling van de belangrijkste punten uit de literatuur en aanvullingen daarop met ruimte voor vragen en een gesprek hierover. Doel daarbij is standaard vergroten /verdiepen van kennis over het genoemde onderwerp en koppelen aan eigen ervaringen en praktijk.

De filmfragmenten zijn grotendeels van 'schematherapie stap voor stap'. In theorieblokken zal naar aanleiding van vragen evt. aanvullend gebruik gemaakt worden van korte fragmenten hiervan om schema's en modi te illustreren. Daarbij zal gebruikt gemaakt worden van fragment 3.1 t/m 3.16 en 14.1 t/m 14.6. dit zijn allemaal korte fragmenten die niet op een vaste plek in het draaiboek aan de orde komen.

09.30 uur	kennismaking, bespreken van de verwachtingen, de eindopdracht en de ingevulde vragenlijsten (YSQ/ huiswerkopdracht)
10.15 uur	theorie: over de therapeutische verdieping en vragen n.a.v. literatuur, Uitleg en uitwisseling over wisselwerking schema's therapeut en patiënt.
11.00 uur	Pauze
11.15 uur	theorie: Indicatie, technieken en fasering schematherapie, de rol van limited rearenting
12.45 uur	Lunch
13.30 uur	plenaire oefening: diagnostische imaginatie
14.00 uur	rollenspel: herkennen van schema's (en evt. modi) a.d.h.v. de voorbereide casuïstiek
14.30 uur	theorie + oefening: schema's, coping stijlen en modi herkennen
15.00 uur	Pauze
15.15 uur	theorie: Diagnostiek/vragenlijsten en opstellen casusconceptualisatie
16.00 uur	Oefenen diagnostische imaginatie
16.45 uur	Evaluatie + afsluiting

Dag 2

De volgende onderwerpen komen in deze bijeenkomst aan bod:

- modusmodel bij verschillende stoornissen
- casusconceptualisatie vanuit het modus model
- overzicht behandeldoelen en technieken individuele modi en fasering behandeling cognitieve en gedragstechnieken

Na afloop van deze bijeenkomst kunt u:

- casusconceptualisatie vanuit het modusmodel uitwerken
- behandelplan opstellen vanuit de moduscasusconceptualisatie
- het modusmodel met patiënten bespreken
- de therapeutische relatie bewaken in relatie tot de verschillende modi
- cognitieve technieken toepassen
- gedragstechnieken toepassen

Literatuur: totaal 90 bladzijden

- Arntz, A. & Jacob, G. (2012). Schematherapie, een praktische handleiding. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
Hoofdstuk 2 blz. 37– 88 (51 blz.)
Hoofdstuk 4 blz. 93-105 (12blz.)
- Genderen, H. van, & Arntz, A. (2010). schematherapie bij de borderline persoonlijkheidsstoornis, Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
Hoofdstuk 5: de therapeutische relatie (18blz)
- Genderen, H. van, Jacob, G. & Seebauer, L. (2012). Patronen doorbreken. Negatieve gevoelens en gewoonten herkennen en veranderen. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.
Werkbladen: 83, 94, 100, 157, 158, 168, 176, 181, 184

Daarnaast laat je een patiënt de SMI invullen, en bereid je een kort vignet voor van een patiënt waarbij modi spelen.

Programma:

09.30 uur	terugkomen op vorige keer en evt. vragen naar aanleiding van vorige keer en de literatuur voor deze dag.
09.45 uur	theorie: het modusmodel
10.15 uur	oefenen: casusconceptualisatie modusmodel (a.d.h.v. eigen casus)
11.00 uur	Pauze
11.15 uur	theorie: de therapeutische relatie
11.45 uur	rollenspel in 3 subgroepen: het modusmodel bespreken met de patiënt
12.30 uur	Lunch
13.30 uur	theorie + oefenen: therapeutische relatie en 'lastige interacties'
14.30 uur	theorie: cognitieve en gedragstechnieken in schematherapie.
15.00 uur	Oefening: cognitieve interventies
15.15 uur	Pauze
15.30 uur	herhaling en oefenen met cognitieve technieken
16.45 uur	Evaluatie
17.00 uur	Einde

Dag 3

De volgende onderwerpen komen in deze bijeenkomst aan bod:

- experiëntiele technieken
- disfunctionele ouder modi
- kindmodi
- limited reparenting

Na afloop van deze bijeenkomst kunt u:

- de disfunctionele oudermodi herkennen
- behandelstrategieën gericht op de disfunctionele oudermodi inzetten
- de kindmodi herkennen
- imaginatie met rescripten toepassen
- limited reparenting inzetten als therapeutische techniek

Literatuur: totaal 131 bladzijden

Arntz, A. & Jacob, G. (2012). Schematherapie, een praktische handleiding. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds

Hoofdstuk 4, 6, 7 en 8 totaal 112 blz.

Genderen, H. van, Jacob, G. & Seebauer, L. (2012). Patronen doorbreken. Negatieve gevoelens en gewoonten herkennen en veranderen. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.

Hoofdstuk 3, 19 blz.

Daarnaast bereid je een kort vignet voor van een patiënt waarbij disfunctionele oudermodi spelen.

Programma:

09.30 uur	terugkomen op vorige keer en evt. vragen naar aanleiding van vorige keer en de literatuur voor deze dag.
09.45 uur	theorie: experiëntiele technieken disfunctionele ouder modi.
10:30 uur:	plenaire oefening: illustratie experiëntiele technieken
11.00 uur	Pauze
11.15 uur	(plenaire) oefening: wegsturen oudermodi.
12.45 uur	Lunch
13.30 uur	theorie: kind modi, imaginatie met rescripten, limit setting,
14.15 uur	groepsgesprek over mogelijke blokkades
14.30 uur	oefenen: imaginatie met rescripten
15.05 uur	Pauze
15.20 uur	oefenen: imaginatie met rescripten
16.05 uur	plenaire terugkoppeling, vragen en ervaringen rescripten
16.45 uur	Evaluatie
17.00 uur	Einde

Dag 4

De volgende onderwerpen komen in deze bijeenkomst aan bod:

- coping modi
- meerstoelentechniek
- versterken van de gezonde volwassene
- blij kind modus
- afscheid nemen

Na afloop van deze bijeenkomst kunt u:

- de coping modi herkennen
- meerstoelentechniek toepassen
- de gezonde volwassene te versterken
- het blij kind versterken

Literatuur: totaal 97 bladzijden

Arntz, A. & Jacob, G. (2012). Schematherapie, een praktische handleiding. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds

Hoofdstuk 5 en 9, totaal blz. 30

Claassen, A. & Pol, S. (red), schematherapie en de gezonder volwassene. positieve technieken uit de praktijk. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

Hoofdstuk 3. blz. 37 – 52 (15 blz.)

Hoofdstuk 9. blz. 127 – 140 (13 blz.)

Genderen, H. van, Jacob, G. & Seebauer, L. (2012). Patronen doorbreken. Negatieve gevoelens en gewoonten herkennen en veranderen. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.

hoofdstuk 5, 8, 10, 11 (39blz.)

Daarnaast bereid je een kort vignet voor van een patiënt waarbij disfunctionele coping modi spelen.

Programma

09.30 uur	terugkomen op vorige keer en evt. vragen naar aanleiding van vorige keer en de literatuur voor deze dag.
09.45 uur	theorie: coping modi, technieken gericht op coping modi, meerstoelentechniek, opfris therapeutische relatie, laatste fase behandeling, gedragsverandering en afscheid.
10.30 uur	filmpje / rollenspel
11.00 uur	Pauze
11.15 uur	oefenen: meerstoelentechniek in subgroepen
12.45 uur	Lunch
13.30 uur	plenaire uitwisseling over de therapeutische relatie, empathische confrontatie, limit setting, selfdisclosure, eigen schema's
14:15 uur:	oefening: attitude, empathische confrontatie, rescripten of meerstoelentechniek
15.10 uur	Pauze
15.25 uur	theorie: gedragsverandering, versterken gezonde volwassene en blij kind, aandacht voor gedragspatronen veranderen en gedragsexperimenten.
16:00 uur	oefening: blij kind
16.15 uur	Evaluatie
17.00 uur	Einde